

KLUB KOMUNÁLNEJ POLITIKY

(06.02.2013; Rozhlasová stanica Regina; Mozaika regiónu; 14.15; 40 min.; SLÁDKOVÁ Eva)

Dalibor UHLÁR, moderátor:

"Z Rádia Regina želáme stále príjemné popoludnie, počúvate stredajšiu Mozaiku regiónu. A nasledujúce minúty patria už Eve SLÁDKOVEJ."

E. SLÁDKOVÁ, redaktorka:

"Príjemné popoludnie, práve ste po prvý raz vo vysielaní Rádia Regina počuli zvučku novej relácie. Klub komunálnej politiky tu odteraz bude každú stredu v rovnakom čase. Samosprávy - či už mestské, obecné alebo vyššie územné celky sa totiž starajú o množstvo vecí, ktoré bezprostredne ovplyvňujú život nás všetkých. Máme v tom však celkom jasno? Aké sú ich kompetencie? Čo môžeme my sami spraviť pre to, aby sme žili v lepšej a kvalitnejšie spravovanej obci? A chcú nás vôbec **primátori**, starostovia, poslanci či predsedovia vyšších územných celkov počúvať? Tieto a ďalšie témy budeme rozoberať každú stredu približne 45 minút. V dnešnej prvej relácii chceme hovoriť o tom, ako má vyzerať dobrá samospráva a správne aktívny občan. Nerušené počúvanie vám želá Eva SLÁDKOVÁ."

E. SLÁDKOVÁ:

"No a mojimi dnešnými hosťami sú predseda **Združenia miest a obcí** Slovenska, **primátor** Nitry Jozef DVONČ, vitajte."

J. DVONČ:

"Ďakujem pekne, dobrý deň."

E. SLÁDKOVÁ:

"A podpredseda **ZMOS-u**, starosta mestskej časti Bratislava - **Petržalka** pán **Vladimír BAJAN**, pekný deň aj vám."

V. BAJAN:

"Príjemné popoludnie."

E. SLÁDKOVÁ:

"Pripomínam, že svoje otázky súvisiace s dnešnou témou nám môžete posilať esemeskami alebo e-mailom. Esemesky posielajte v tvare Blava, medzera a text na číslo 77 73 a maily na adresu Regina, bodka, Bratislava, zavináč, rozhlas, bodka, SK. Píšte teda, aké sú vaše skúsenosti so samosprávou vo vašej obci. Pokúšali ste sa niečo zmeniť a s akým výsledkom a oplatí sa, podľa vás byť aktívnym občanom? V závere relácie vyberieme niektoré z otázok, podnetov a pokúsime sa na ne zareagovať. No. Originálnych, ale aj v rámci komunálnej reformy prenesených kompetencií na obce je naozaj veľmi veľa. Skúsme na úvod vysvetliť možno tie najzákladnejšie, o čo všetko sa nám, pán DVONČ, starajú obecné samosprávy?"

J. DVONČ:

"Dobre, ďakujem pekne. Ja by som, ja by som možno začal trochu inak. V prvom rade si musíme vysvetliť, že aké je postavenie miest a obcí, aké je postavenie vyšších územných celkov, ako samosprávnych orgánov v rámci jednej správy, aké je poslanie štátnych orgánov v tomto smere. Z toho potom vyplýva, z toho potom vyplýva aj rozdelenie tých kompetencií. My hovoríme o originálnych kompetenciách, kde rozhodujú poslanci **mestských zastupiteľstiev** alebo obecných zastupiteľstiev - aj o rozpočte, aj o úlohách, ktoré v danom teritóriu zabezpečujú, takisto poslanci vyšších územných celkov majú takéto oprávnenie a potom sú to prenesené úlohy, ktoré štát delegoval, ako keby delegoval, samosprávam a také najtypickejšie úlohy v tejto oblasti je matrika, stavebné konanie a časť úloh v školstve. Čiže to je prenesený výkon, ktorý štát financuje cez samosprávy. Samozrejme, my sa môžeme baviť o tom, či je to dofinancované, nedofinancované, akým spôsobom sa tie úlohy zabezpečujú. Ale pre občanov v mieste alebo v mestách a obciach zabezpečujeme určite vážne úlohy, ktoré sú spojené hlavne teda so sociálnou oblasťou a školstvom, ďalej je to potom otázka starostlivosti o miestne komunikácie, je to otázka - ja neviem - kultúrnej, športovej činnosti, rozvoja miest a obcí, to znamená územné plánovanie. Toto sú, toto sú, myslím si, také najdôležitejšie úlohy. My keď sme zráтали všetky tie kompetencie, ktoré nám vyplývajú zo zákonov, z vyhlášok, z rôznych smerníc, nariadení, ktoré sú, tak sa to blíži niekde k číslu 4 800 kompetencií. Samozrejme, že niektoré sú vykonávané denno-denne a niektoré sporadicky a niektoré nie sú vykonávané vôbec. Čiže my očakávame, že audit kompetencií, ktorý je plánovaný na tento rok, určitým spôsobom vyčistí toto pole a občan bude jasne vedieť, že kde si má prísť svoju záležitosť vybaviť, pretože ja stále tvrdím, že každá samospráva - či je to teda regionálna v podobe vyšších územných celkov, kde sa síce občan až tak nestretáva s tými úradmi, ale hlavne miestna samospráva

je o službe občanovi. A v tomto prípade, v tomto prípade sa snažíme aj našich členov v Združení miest a obcí Slovenska viesť k tomu, aby sme sa takto k občanovi aj správali."

E. SLÁDKOVÁ:

"Skrátka, pán **BAJAN**, napríklad keď sme nespokojní so základnou školou v mestskej časti, v obci, v meste, obraciame sa na starostu, alebo keď je cesta druhej, tretej triedy v horšom stave, takisto mu nadávame, alebo poslancom. Aké sú vaše skúsenosti? Majú v tomto ľudia jasno, alebo chodia trebárs za vami aj v súvislosti s nespokojnosťou - ja neviem - povedzme o nejaké iné druhy škôl?"

V. BAJAN:

"Ja by som to trochu odľahčil, starostovi nadávame z princípu vždy. Ale čo sa týka základného školstva, treba si uvedomiť, či ide o obecnú školu alebo teda súkromnú alebo cirkevnú. To je podľa zriaďovateľa. V našom prípade ešte v hlavnom meste sa robia kompetencie, ktoré pán predseda ešte nespomenul, a to je mestská hromadná doprava, verejné osvetlenie a ďalšie činnosti. Tie nevykonáva len mestská časť, ale aj hlavné mesto. My máme podelené zákonom niektoré kompetencie. Vrátim sa k vašej otázke. No, ak ide o základnú školu, tak z 99% ide o obecnú školu a tým pádom sa idem opýtať na mestskú časť. Ak ide o cestu druhej a tretej triedy, tak idem na hlavné mesto v našom prípade, ale v každom prípade na obec, ak ju má v správe. Treba si uvedomiť, že obce a mestá majú v kompetenciách riešiť trojky, štyrky, chodníky a verejné priestranstvá - veľmi to zjednodušujem. V našom prípade je aj táto kompetencia v hlavnom meste delená medzi hlavné mesto a mestské časti. Čiže obec ako taká. Treba si uvedomiť, že časť týchto kompetencií, dvojky a trojky majú v kompetenciách v iných častiach Slovenska vyššie územné celky."

E. SLÁDKOVÁ:

"Vy ste takisto, pán DVONČ, aj **primátorom** Nitry. Je, podľa vás, situácia progresívna, pokiaľ ide o to, akí sú ľudia znalí, o čo sa vlastne starajú mestá a obce, čo je kompetencia vyšších územných celkov, čo je kompetencia štátu? Mení sa v tomto smere situácia?"

J. DVONČ:

"Ja to poviem na našom príklade, pretože v našom klientskom centre sa denne vystrieda okolo štyristo až päťsto občanov. My sme nespomenuli ešte ďalšie veci, pretože v tom vstupe sa nedalo vyriešiť napríklad otázka miestnych daní, ako vážna kompetencia miest a obcí, otázka zelene, starostlivosti o zeleň a tak ďalej. Tam je mestská autobusová doprava alebo miestna autobusová doprava. Nedotýka sa, samozrejme, malých obcí, ale sú tam služby vo verejnom záujme, čiže tých kompetencií je pomerne veľa. Vydávajú sa rozhodnutia v tomto smere. To znamená, že pre mňa, pre mňa je veľmi dôležité, aby sme mali ten kontakt s občanmi pravidelný a okrem teda toho klasického ponímania toho styku občana - len keď si ide niečo vybaviť na úrad, určite organizujeme rôzne stretnutia s občanmi - či už po mestských častiach alebo celomestské. No a ja v podstate sa snažím - buď ja alebo teda kolegovia, pokiaľ nie som v Nitre, tak sa snažíme stretávať sa s občanmi v rámci klientskeho centra vo vyhradenom čase, kde môžu prísť v podstate a môžu si skúsiť vyriešiť svoj problém. Obyčajne sú to ťažké sociálne prípady alebo niektoré veci, ktoré v bežnej, bežnej praxi ten úradník zo svojej kompetencie ťažko môže vybaviť a možno tam treba nejaké prierezové riešenie, že viac odborov treba zapojiť do vyriešenia jeho problému. Môžem povedať, že ľudia sa vzdelávajú aj v tejto oblasti, to treba povedať úplne otvorene. Vzdelávajú v tom zmysle, že stále viac a viac sa obracajú na mestá a obce so svojimi požiadavkami. Možno v tých obciach je to ešte citeľnejšie, pretože tam toho starostu poznajú tak, že môžu zaklopať aj večer, obrazne povedané, na dvere alebo stretnú na ulici a riešia ten problém. V tých väčších mestách, samozrejme, treba určitý, určitý postup zachovať, pretože nie je možné denno-denne sa baviť možno s 50-tisíc ľuďmi. Čiže musí to mať, musí to mať nejakú organizáciu. Ale ja mám pocit, že začínajú vnímať, čo teda môže pre nich vybaviť mesto, čo pre nich môže vybaviť vyšší územný celok a v konečnom dôsledku aj štát. Štát - momentálne prebieha - alebo štátne orgány prebiehajú momentálne veľkou reformou. K prvému januáru boli zrušené niektoré krajské úrady na úrovni, na úrovni štátnej správy. To znamená, že sa to dalo do integrovaných obvodných úradov v sídlach krajov. No a prebieha tam reforma ESO, ktorá síce nezasahuje do výkonu, do výkonu samosprávy, ale v každom prípade je tam ambícia vytvoriť kontaktné administratívne miesta občanov, čo bude obdoba našich klientskych centier a tam už vidím - a teraz to poviem úplne obrazne - tam už vidím napríklad to, že u nás v meste krajskom, kde je integrovaný obvodný úrad, bude musieť občan mať na tabuli napísané, že čo vybaví na štáte a druhá tabuľa vedľa by hneď mala byť, že toto ani neskúšajte tu vybaviť, pretože to vybavíte na druhej strane cesty na mestskom úrade v klientskom centre mesta. Čiže tam si budeme musieť tie informácie nejakým spôsobom poskytnúť, vymeniť, aby občan skutočne vedel, že keď má ten problém, tak ho môže riešiť na dvoch miestach. Čo sa týka štátu, vyrieši ho na obvodnom úrade a čo sa týka mesta, tak ho vyrieši na mestskom úrade v ich príslušných teda klientskych centrách."

E. SLÁDKOVÁ:

"Pán **BAJAN**, samozrejme, môžete doplniť, ale ešte si neodpustím nezareagovať na to, čo ste vraveli. Ak je v meste, v obci, v mestskej časti problém, vždy je na vine starosta, ako ste povedali. Nadávajú ľudia už len z princípu. Čo spravíte v takom prípade, ak za vami teda prídu - povedzme aj nadávajú alebo slušne - s niečím, čo nie je v kompetencii vašej mestskej časti?"

V. BAJAN:

"To nie je nič mimoriadne. Takých situácií je denno-denne spústa. Aj možno špecificky **Petržalka** tým, že v našej budove sídli napríklad aj okresný úrad, teda Úrad práce a sociálnych vecí, kde robí štát sociálnu politiku, to znamená, ak nevybaví sociálnu dávku na štáte, teda štátom, ktorú mu priznáva, tak sa príde mne sťažovať, aby som to chodil vybavovať. Respektíve sa príde opýtať na exekúciu na byt, ktorú nemôžeme urobiť, alebo, alebo príde na, príde na, prečo dostal takú a takú výšku dôchodku, alebo je rušenie spojov. To všetko sú veci, na ktoré odpovedáme. Chcem povedať, že som, samozrejme, snažíme sa ich usmerniť tak, aby vybavili na tom mieste, kam ich pošleme, naozaj reálne to, čo môžu. Na druhej strane máme, samozrejme, robíme to už niekoľko rokov, máme, samozrejme, aj takých ľudí, za ktorých veci vybavujeme. Hovorím teraz momentálne o bezdomovcoch, ktorí majú takzvanú fóbiobyrokraciou by som to nazval, za ktorých jednoducho ideme a poznáme ich a vieme, že im treba vybaviť doklady a takéto veci sa robia úplne normálne. Treba si možno ešte povedať, že občanovi úplne nie je jasné, povedzme v sociálnych službách, keď sme ich načali, čo robí štát v tejto veci a čo môže samospráva. Samospráva v tejto veci môže len dopĺňať úlohy štátu, ktoré, ktoré štát nestíha, čiže skôr sme doplnkom - okrem niektorých kompetencií. Ja sa vrátim a možno ešte, ešte k jednej veci. Snažíme sa, samozrejme, postupujúcou, postupujúcou demokratizáciou spoločnosti, že si treba uvedomiť, že občan má nielen práva, ale aj povinnosti. Jedna z tých povinností, alebo teda možností je naozaj sa starať o svoj byt alebo dom tam, kde sa má. Čiže nie u starostu, ale u správcu domu, alebo teda u spoločenstva vlastníkov. To treba využívať a snažíme sa ich aj týmto smerom upresniť. Takže sme hromozvodom, na druhej strane je logické, že sme tam na to. Sme priamo volený orgán, ale pomôžeme, usmerníme. Na to sme tam."

E. SLÁDKOVÁ:

"Je veľmi dôležité, aby sme aj my, občania boli aktívni, najmä vo väčších mestách. Sú smerom k samospráve občania už naozaj aktívni a vedia aj, ako postupovať a viackrát už boli aj úspešní. V menších obciach je to však horšie. Tvrdia to aspoň aktivisti, ktorí sa aj snažia o zmenu, no často márne. Majú tiež svoje konkrétne predstavy, čo treba zmeniť na to, aby boli úspešnejší, avšak často potrebujú odbornú pomoc. V treťom sektore existuje viacero občianskych združení a organizácií, ktoré sa zaoberajú samosprávou a sú ochotné im poradiť. Jedným z nich je Konzervatívny inštitút Milana Rastislava Štefánika v Bratislave. Jeho analytik Dušan SLOBODA hovorí o tom, s akými problémami sa aktivisti najčastejšie stretávajú."

D. SLOBODA:

"Stretávajú sa s tým, že im samosprávy nechcú sprístupňovať informácie, nevedia, ako sa tvoril rozpočet, ako sa mení rozpočet (chyba záznamu). Tých problémov je mnoho."

E. SLÁDKOVÁ:

"S tým, že samospráva nechcela poskytnúť informácie, má skúsenosti aj aktivista Marián BENČAT, ktorý vraví, že na to, aby občania niečo zmenili, museli vynaložiť veľa úsilia."

M. BENČAT:

"Keď sme potrebovali informácie od starostu, aby sme mali zápisnice, aby sme mali uznesenia a informácie vlastne o tom, čo sme chceli, podobrotky to nešlo, obrátili sme sa na VIA IURIS. Na prvom sedení vlastne na krajskom súde sme vyhrali súd ako občianske združenie."

E. SLÁDKOVÁ:

"Podľa viacerých názorov je problémom aj to, že za porušenie zákona predstaviteľom samosprávy nehrozí v podstate žiaden trest. Dušan SLOBODA."

D. SLOBODA:

"Nejaké sankcie sú, ale často sú nevykonateľné. Málo starostov bolo za svoje konania odsúdených v tejto krajine, čo je markantný rozdiel oproti tomu, ako vidíme, čo sa deje v posledných v Českej republike. Myslím si ale, že toto nie je primárny problém. Môžete zmeniť zákony, ale ak nezmeníte spoločnosť, tak to nestačí."

E. SLÁDKOVÁ:

"Juraj KUKLA z obce Brunovce trvá na tom, že jedine zmena v zákonoch súvisiacich so samosprávou môže veci pohnúť ďalej. V tejto oblasti je aktívny vyše dvadsať rokov. Poukazuje na problémy, snaží sa o zmenu. No je to, podľa neho, veľmi ťažké."

J. KUKLA:

"Keď starosta mení schválený rozpočet, ktorý schválili poslanci, ktorý je právoplatný a on si ho po celý rok mení, vlastne robí si s peniazmi daňových poplatníkov, čo chce, nie je toto možné. Treba určiť, že toto je trestný čin marenia úlohy verejného činiteľa z nebalosti a je korupcia samosprávy vyriešená."

E. SLÁDKOVÁ:

"Ďalší analytik Konzervatívneho inštitútu Milana Rastislava Štefánika Ivan KUHN takisto volá po zmene zákona v tejto oblasti."

I. KUHN:

"Veľakrát sa stane, že samospráva - či už **primátor** alebo pracovníci mestského úradu alebo dokonca poslanci, porušia zákon, skonštatuje sa porušenie zákona, ale nie sú z toho žiadne sankcie. Čiže potom vlastne nie je žiadna hranica pre to, aby sa tento zákon porušoval."

E. SLÁDKOVÁ:

"A aké je, podľa nich, riešenie? Vzdelávanie. Nielen občanov, ale aj predstaviteľov samosprávy."

I. KUHN:

"Žiadny poslanec nevyštudoval vysokú školu poslanceckú, nie každý poslanec je právnik alebo ekonóm, aby ovládal proste všetky veci dokonale. Ja súhlasím s tým, že poslanci a starostovia by mali mať nejaké vzdelanie, ale nemyslím si, že je dobré to stanovovať nejak taxatívne. Možno snáď základná požiadavka gramotnosti, pretože sa zdá, že niektorí poslanci alebo starostovia nevedia dokonca ani čítať a písať a to teda by už mali vedieť asi. Ale nejakú požiadavku, že by mali mať maturitu, ja nemyslím, že je to dobrý nápad. Bolo by vhodné možno, keby sa organizovali nejaké systematické školenia. Veľakrát tí, ktorí robia - nieže chyby ale starostovia, alebo poslanci, ktorí zneužívajú svoje postavenie, zneužívajú peniaze a majetok obcí, miest, sú veľakrát tí s vyšším vzdelaním. Tí, ktorí majú nižšie vzdelanie, väčšinou robia chyby, ale to nie sú chyby úmyselné. Týmto treba práve pomôcť."

E. SLÁDKOVÁ:

"No tak v reportáži zaznelo viacero podnetov podnetov. Zareagujeme na ne s mojimi dnešnými hosťami: predsedom **Združenia miest a obcí Slovenska**, **primátorom** Nitry Jozefom DVONČOM a podpredsedom **ZMOS-u**, starostom mestskej časti Bratislava - **Petržalka** **Vladimírom BAJANOM**. Takže, pán DVONČ, nech sa páči."

J. DVONČ:

"No, samozrejme, že sa nedajú zovšeobecniť tieto individuálne názory. Ja si myslím, že každý, kto chce kritizovať samosprávu a konanie samosprávy, by si to mal najprv vyskúšať na vlastnej koži. To znamená, zúčastniť sa volieb a skúsiť si kandidovať buď za **primátora**, alebo starostu, alebo skúsiť kandidovať za poslanca. Možná, možná treba povedať, že my vychádzame z jedného zákona a to je zákon o obecnom zriadení, samozrejme, popri rešpektovaní všetkých právnych noriem, ktoré v republike existujú. A som presvedčený, že väčšina starostov a **primátorov** si poctivo vykonáva, poctivo vykonáva svoju činnosť. Takisto poslanci zastupiteľstiev. S tým, že my sa nevyhýbame kritike, to treba povedať úplne otvorene. Nielen vo vlastných zastupiteľstvách a vo vlastných mestách a obciach, ale aj možná takejto všeobecnej, ktorá tu zaznela. Ja by som možná zareagoval na ten rozpočet, ktorý tam bol povedaný, pretože asi nemá, nemá šancu **primátor** alebo starosta meniť rozpočet počas roka. Na to sú rozpočtové opatrenia, ktoré znova len schvaľujú obecné alebo **mestské zastupiteľstvá**, pretože pokiaľ je rozpočet schválený týmto orgánom, tak aj každá zmena zo zákona musí byť takto schválená. A jedna, jedna taká vec, ktorá - dá sa povedať - je nad každým rozhodnutím našim, je otázka dozoru prokurátora. Prokurátor si môže vyžiadať spisy, prokurátor môže kontrolovať uznesenia prijaté a tak ďalej. Čiže každé uznesenie, ktoré prijímame, napríklad u nás, je podrobené ešte právnej analýze, aby sme skutočne tam neporušili nejaký zákon. Z času na čas sa stane, že niektoré uznesenie nie je podpísané, pretože je prijaté a už len domnienka, že to uznesenie môže pôsobiť proti mestu alebo proti obci, alebo je proti zákonom tejto, zákonom Slovenskej republiky, môže vyvolať stav, že sa uznesenie jednoducho nepodpíše a treba ho opätovne, treba ho opätovne prerokovať a potvrdiť. Čiže možná, možná by bolo treba v tomto smere alebo je to taká reakcia na ten postih starostov a **primátorov**, pretože je to zo zákona, je to zo zákona riešené a myslím si, že 95, 98% starostov a **primátorov** sa podľa toho aj, podľa toho aj správa. Možná by bolo treba ešte hovoriť, povedať niečo k tomu vzdelaniu starostov a **primátorov**. Ja si myslím, že každé mesto a obec má takého starostu a **primátora**, ktorý zvíťazil vo voľbách. To znamená, že zákon explicitne určuje len vzdelanie u prednostu úradu, nie u **primátora** a starostu. A, samozrejme, že pokiaľ niekto ide do voľby **primátora** alebo starostu alebo za poslanca, tak sa predpokladá, že tí občania vo voľbách, kde sa

môžu k tomu vyjadriť raz za štyri roky, čo je mimoriadne krátke obdobie na to, aby ste niečo stihli zrealizovať v meste alebo v obci, tak každé štyri roky prebiehajú voľby a každý si vyberie, vyberá z určitého počtu, z určitého počtu kandidátov. No a samozrejme, že tie názory môžu byť rôzne, môžete mať priaznivcov, môžete mať odporcov, ale nakoniec vyhrá ten, ktorého si zvolí, ktorého si zvolí tá väčšina. Čiže na tom je tá samospráva, na tom je tá samospráva založená. No a potom je to už otázka spolupráce jedného orgánu, to znamená **primátora** alebo starostu, s tým druhým orgánom, ktorým je mestské alebo obecné, alebo miestne zastupiteľstvo. A oni musia byť v určitej súhre počas tých štyroch rokov, aby sa v tom danom meste alebo obci niečo podarilo, niečo podarilo zabezpečiť. Čiže odporúčenie je asi také, že pokiaľ nebude nejak dané, že to musí byť so strednou školou alebo s vysokou školou ten **primátor** alebo starosta, tak je to na občanoch, aby si takého v tých voľbách vybrali. Ja myslím, že to je veľmi, veľmi jednoduché, jednoduché odporúčanie, nemusí to riešiť ani zákon."

E. SLÁDKOVÁ:

"Pán **BAJAN**, samozrejme doplňte, ale zaznela tam aj taká výhrada, že viacerí starostovia, poslanci, obecné samosprávy, porušujú zákon o slobodnom prístupe k informáciám a neposkytujú ich."

V. BAJAN:

"Ja osobne nie som, nemám rád tieto zovšeobecňujúce názory typu "všetkých hodíme do jedného vreca". Ak je nejaký problém, treba konkrétne pomenovať. Ja som zástanca otvorenej samosprávy, aj preto **Petržalka** je vyhodnotená v rámci transparentnosti medzi mestami a obcami na štvrtom mieste ako prvá v Bratislave. Snažíme sa všetko dostať, ja som presvedčený, že väčšina kolegov vie, čo to znamená rozpočet, vie, čo znamená prijímanie rozpočtu, že jednoducho už návrh musí visieť na tabuli - či už internetovej alebo obvykle v obci. Deje sa to. Ak občan nemá informáciu, skôr si myslím, že je to problém komunikácie ako nejaký trestnoprávny problém. Podotýkam, starostovia už dlhšie obdobie, viac ako tri roky, majú trestnoprávnu zodpovednosť za svoje konanie, na rozdiel - povedzme - od ústavných činiteľov. Takže tento problém by som nevidel až tak dramaticky. Vrátim sa k tomuto: Občan má na informáciu právo a snažíme sa tomu vychádzať v ústrety. Myslím si, že, že informačná, informačná kampaň, ktorá ide predovšetkým vo veľkých mestách a stredných obciach, je už na veľmi solídnej úrovni. Posunuli sme sa ďalej. Takže vrátim sa možno k tomu - neviem si dosť dobre predstaviť, že by starosta vo vlastnej, vlastnom konaní menil rozpočet bez dohľadu poslancov, respektíve bez ich následného schválenia. To si neviem, neviem, neviem ani predstaviť, že by si to niekto dovolil. Ak áno, potom individuálne povedzme, že ide o porušenie práva a tam už teda naozaj konajme. Ten dozor prokurátora je každodennou súčasťou riadenia a kontroly. Možno ešte, ešte to, čo povedal pán predseda. Jednoznačne občan, koho si zvolí, toho má. Čiže veľmi pozorne treba aj v obciach sledovať kandidátov a naozaj ide, ide o to, aby sme si zvolili ľudí, ktorí naozaj dýchajú tou obcou, respektíve sú naozaj zvolení ako služobníci ľudí. Ja možno ešte jedna, jedna poznámka k tej vzdelanosti. Ja si osobne myslím, treba dať veľký pozor na to, na vzdelanie, pretože takmer jedna tretina občanov, pardon 1,3 milióna občanov na Slovensku nemá maturitu. Čiže a ide niekedy o ľudí, ktorí majú svoje firmy, zamestnávajú, sú autoritami v tej obci. Možno by sme takýchto ľudí vyfaulovali z týchto funkcií. Na druhej strane tá náročnosť predovšetkým preneseného výkonu hovorí o tom, že pravdepodobne bude musieť prísť k nejakému, nejakému vyznačeniu vzdelanosti, ak chcem, aby tá obec vykonávala prenesený výkon. Môj osobný názor, ktorý, ktorý nekonzultoval som s mojimi kolegami: Som presvedčený, že prenesený výkon by mohla robiť tá obec, ktorá má vzdelaných ľudí, ak nie, budeš len kosiť a čistiť. Teraz to veľmi zjednodušujem. Samozrejme, je to vec, vec príslušných úprav zákonov, ale samozrejme sledovaním ústavy. Pretože ústava a nárok na volenú funkciu má v našej krajine..."

E. SLÁDKOVÁ:

"Keď boli diskusie na túto tému, tak presne na toto to narazilo, že viacerí právnicki poukazovali na to, že tam by mohol byť problém s ústavou. Ale: Obidvaja ste spomenuli, že ak teda ľudia nie sú spokojní so samosprávou, každé štyri roky tu majú možnosť zmeniť starostu aj poslancov. Napriek tomu, vítate vo vašej obci, vo vašej mestskej časti, v meste ľudí, ktorí sa snažia o nejakú zmenu tých aktívnych občanov? Lebo nemôžeme to asi len tak hodiť, že ved' každé štyri roky máte priestor. Ale tak, že naozaj sa zaujímajú o rozpočet, o to, kam tie peniaze idú, chcú vám možno pomôcť. Máte takých občanov a vítate ich? Pán DVONČ?"

J. DVONČ:

"Samozrejme, že máme takých občanov. Jednak sa s nimi stretávame na stretnutiach s občanmi pravidelnými, každoročne poriadanými. Čiže aj v priebehu toho volebného obdobia. A potom ďalšia vec, ktorá napomáha tej otvorenosti samosprávy, je to, že rozhodujúce dokumenty ako rozpočet, ja neviem, zmena územného plánu a tak ďalej..."

V. BAJAN:

"Všeobecne-záväzná nariadenia..."

J. DVONČ:

"...všeobecne záväzná nariadenia, toto je všetko vyvesené pätnásť dní pred tým, ako ide rokovať o tom **mestské zastupiteľstvo**. To znamená, že občan má právo sledovať to a vstúpiť do toho. Dnes máme možno aj internet ako ďalšiu pomôcku komunikácie, že nemusí chodiť priamo na ten úrad a budeme postupovať v informatizácii miest a obcí. Čiže určite sa dostaneme do ešte užšieho kontaktu s obyvateľmi a ja osobne tvrdím jednu vec, že nereagovať na podnet občanov, na hociký podnet - či sa nám páči alebo nepáči - je ako keby sme si kládli mínusové znamienka pre nasledujúce voľby. Hlavne tí teda, čo chcú kandidovať o tie štyri roky ďalej. To znamená, že ja som presvedčený o tom, že podpísať každému, ktorý nejaký podnet dáva alebo prideliť to na príslušný odbor alebo mestskú organizáciu, ktorá to má vyriešiť, (chyba záznamu) a, samozrejme, odkomunikovať to naspäť s tým občanom, to si myslím, že je slušnosť."

E. SLÁDKOVÁ:

"Pán **BAJAN**."

V. BAJAN:

"Myslím si, že podčiarknem to, čo povedal pán predseda. Každý, s prepáčením, nezodpovedaný mail sa nám vráti v nejakej podobe. Či už vo volebnej kampani alebo inde. Chcem povedať, že samozrejme, každá samospráva hľadá formu, ako najlepšie komunikovať. My sme zvolili formu jednak online diskusií, kde samozrejme využívame internet. Snažíme sa stretávať v diskusných stretnutiach s občanmi, založili sme špeciálne stránky, elektronické podnety typu **pes@petržalka** alebo **parkovanie@petržalka** - podľa tematických viet, aby sme uľahčili tomu občanovi dotaz, aby to nešlo do nejakého všeobecného balíku. Takisto máme rôzne poradne, ktoré sa snažíme občanovi pomôcť - či už ide o mediačnú, právnu pre osamelé matky. To všetko sú veci, ktoré samospráva robí v prípade, aby, jednoducho z dôvodu, aby informovala. Len chcem možno povedať, že jednu vec zásadnú: Aktívny občan nie je ten, ktorý napíše najviac podnetov na dvestojedenástku, zákon o verejnom obstarávaní, pardon, zákon o informáciách. Poviem aj, prečo. Ide o zákon, ktorý samozrejme, je veľmi dôležitý. Aj na základe neho sa časť vecí zmenilo. To hovorím veľmi otvorene. Na druhej strane sa v poslednej dobe ako keby posúval a spravil sa z toho jediný tok informačný, čo ja zásadne odmietam. Jednoducho nie je normálne, aby s vami komunikoval štátny podnik a pýtal si samozrejmosť, ako je zmluva na základe dvestojedenástky. Alebo aby vám občan napísal, že potrebuje štruktúru úradu a je to zavesené na internete. Akonáhle mu povieme, nech sa páči, nech sa páči na stránku, on vám povie nie, ja na tom trvám a podľa zákona mi musíte odpovedať napriek tomu, že to máte zavesené. Takže buď sa dohodneme, že tie informácie, ktoré sú zavesené ako informačne stačia a tam si ich človek nájde. Ale stretávame sa dokonca aj s vecami, kde informácie, kde občianske združenia alebo niektorí jednotlivci, chcú od nás štruktúrované také údaje, ktoré sú pre nás veľmi komplikované. Poviem, poviem príklad: Koľko máte umyvární a akých v území? Koľko máte jednoducho ďalšie obchodné údaje, ktoré sú predmetom, predmetom naozaj obchodného tajomstva a uľahčujú mu to podnikanie. Jednoducho takto, takto asi sa nedostaneme ďalej. Vrcholom sú otázky typu "Odpíšte mi, aké máte dane za psa." Napriek tomu, že všeobecne záväzná nariadenie je vonku a on vám odpíše - on to nebude hľadať, lebo on má nárok podľa dvestojedenástky. No takto sme sa asi nedostali ďalej. Môžeme, vrcholom, čo ja som zažil pri dvestojedenástke, budeme asi o tom hovoriť, je, keď vám tento inštitút používa poslanec vlastný. Mám poslanca, ktorý poslal vyše tridsať podnetov na dvestojedenástku, miesto toho, aby vstal a išiel na oddelenie a vypýtal si tie údaje, ktoré sú preňho potrebné. Ja sa ešte vrátim k téme informácií alebo informatizácii občanov. V mestách pociťujeme, aspoň ja môžem hovoriť a hovorím to veľmi otvorene, občania by boli oveľa spokojnejší, keby sa mohli stretnúť s vlastným poslancom. To je zásadný problém, ktorý majú."

E. SLÁDKOVÁ:

"Majú na to právo..."

V. BAJAN:

"Majú dokonca aj povinnosť poslancov komunikovať vo svojom volebnom obvode so svojimi občanmi. Strašne veľa vecí by sa vyriešilo tým, že by boli zriadené funkčné poslanecké dni alebo hodiny, kde sa stretávajú s občanmi. V mestách narážame na to, že jediným komunikátorom je starosta alebo **primátor** a tam je určitý hendikep. Veľa vecí by sa vyriešilo na nižšej úrovni poslancov. Ale je to zase vec práce poslancov so svojimi voličmi."

E. SLÁDKOVÁ:

"Už máme len posledných pár minút, takže ideme sa venovať aj podnetom od našich poslucháčov. Možno poslucháčky. "Ak sa stretnem na obecnom úrade s nepochopením až arogantným správaním

ich zamestnancov, kde mám hľadať pomoc, aby sa veci zmenili?"

J. DVONČ:

"Tak v prvom rade môže podať sťažnosť, ktorú rieši hlavný kontrolór zo zákona. Môže a sťažovať možná u **primátora** alebo starostu. Ja osobne - a to myslím, že tá väčšina samospráv sa snaží viesť svojich pracovníkov k tomu, aby aj napriek určitému vypätiu, ktoré tam je pri stretávaní sa s občanmi, napríklad také sociálne odbory v tomto majú mimoriadne ťažkú úlohu, tak aby tá komunikácia prebiehala na slušnej úrovni, aby sa snažili tomu občanovi skôr pomôcť. Takže myslím si, že toto prebieha asi takýmto štýlom. Ale myslím si, že základ je sťažovať sa na takýto arogantný prístup je možnosťou teda cez sťažnosť. Možno by bolo treba ešte povedať pri tých predchádzajúcich veciach, o ktorých sme sa bavili, že tento inštitút sťažností alebo petícií funguje aj v samospráve. Samozrejme, zo zákona sa to rieši cez hlavného kontrolóra, my to potom polročne vyhodnocujeme v rámci **mestského zastupiteľstva**, ktoré boli opodstatnené, neopodstatnené, koľko bolo vyriešených. Niekedy sú to veci, ktoré jednoducho samospráva nemôže vyriešiť, pretože občiansky spor dvoch susedov nemôže riešiť samospráva. My nie sme sudcovia. To patrí, alebo odkázať to treba na občianskoprávne konanie, pretože mnohí ľudia si myslia, že my to vieme vyriešiť. Ale ono to nie je také jednoduché. A možná tam skôr tá mediálna práca alebo niečo takého môže tomu pomôcť. Tiež máme zavedenú takúto pomoc mediátorov v klientskom centre, kde sa môžu občania obrátiť. Jeden čas sme dokonca mali pracovisko ombudsmana v Nitre. Takže asi, asi takéto, takéto možnosti ten občan, ktorý sa sťažuje na úradníka, má."

V. BAJAN:

"Možno ešte malá poznámka: Existujú aj ďalšie inštitúty. Viaceré mestá majú takzvaný etický kódex zamestnancov, podľa ktorého vyžadujú ústretovosť alebo konanie svojich zamestnancov. V prípade porušenia je tam inštitút, treba možno aj anonymne, napísať starostovi, **primátorovi**, bude sa to riešiť. Ale aj toto je inštitút, ktorý pomáha normálnemu vzťahu medzi klientom a pracovníkom."

E. SLÁDKOVÁ:

"Ďalšia otázka skôr súvisí s tým, že ste aktívni aj v **ZMOS-e**: "Dokážu ale skutočne všetky obce, ktorých je takmer 2 700, riadne vykonávať svoje kompetencie?" Pretože tá kritika, ktorá tu zaznela, bola predovšetkým smerom k menším obciam."

J. DVONČ:

"Pozrite, toto je veľmi zložitá otázka. Zrejme v rámci auditu kompetencií dôjde k tomu, že tie kompetencie aj v rámci miest a obcí sa určitým spôsobom rozvrstvia. To znamená, že nám vzniknú obce, ktoré budú, alebo budú obce, ktoré budú vykonávať určité kompetencie a potom budú obce, ktoré budú si ako keby naberať viacej tých kompetencií a budú ich zabezpečovať aj pre tie, pre tie najmenšie obce, pretože nie je možné, aby také obrovské množstvo kompetencií riešil, riešil napríklad úväzkový starosta. Aj sám v tej osade alebo v tej obci. To znamená, že s týmto sa budeme musieť určite zaoberať. Tá diskusia prebehne aj na našej pôde. Nechcem tým, samozrejme, povedať, že ten počet obcí je dnes veľký, ale k určitej, určitej municipalizácii v tomto smere a dá sa povedať aj k určitému rozdeleniu kompetencií aj vo vnútri samospráv, určite dôjde. Nakoniec máme už príklady spoločných úradov napríklad v stavebnom konaní, máme príklady spoločných matrik. To znamená, že aj ďalšie, ďalšie veci, ktoré sú v kompetenciách našich, len preto, aby boli zabezpečené skutočne na odbornej úrovni. Teraz ma napadá napríklad výrub stromov, kde môže byť jeden pracovník, ktorý to organizuje pre viaceré obce. Takisto kontrolná činnosť, kde už teraz v praxi sa uplatňuje systém, že jeden kontrolór robí pre viaceré obce kontrolnú činnosť. Čiže sú tu takéto príklady a ja si myslím, že po dobrej diskusii a po uzavretí auditu dôjdeme aj k tomu, že táto situácia sa vyrieši."

E. SLÁDKOVÁ:

"O komunálnej reforme, respektíve zredukovaní alebo potrebe zredukovania počtu tých obcí, čo ste spomínali, sa hovorí už dlhšie. Aktuálne teraz prebieha diskusia o o tom, že v Bratislave, že by malo byť menej mestských častí. Taká malá komunálna reforma. Pán **BAJAN**, čo si vy o tom myslíte?"

V. BAJAN:

"Veľmi ste to zjednodušili, ale faktom je, že diskusia o tom, že či Bratislavčania sú ochotní ďalej platiť dane na to, aby mali takmer 341 poslancov, 18 plnohodnotných úradov, teda 17 starostovských a jeden **primátorský**, 18 volených funkcionárov, teda 17 starostov a jedného **primátora**, prebieha. Ja osobne som presvedčený, že súčasná, súčasná štruktúra je neudržateľná, je veľmi drahá. Nakoniec len odmeny na týchto poslancov je viac ako 1,2 milióna euro. Dokonca viem si predstaviť, kde všade by som to na údržbe vedel riešiť. Ale samozrejme, treba urobiť aj tu audit, treba si povedať, ktoré kompetencie delené sú mestské, mestsko-častné, povedať si, ktorá efektívna služba je. Ale správa hlavného mesta, hovorím to veľmi jednoznačne a jasne, je mimoriadne drahá na súčasné pomery. Ak

sa budú veci riešiť, alebo meniť, je nepredstaviteľné, aby to bolo v poslednom volebnom roku. To si treba uvedomiť, že jednoducho aj prípadné legislatívne zmeny majú svoje časové ohraničenie. A ja osobne som presvedčený, že ak sa bude niečo meniť, musí sa to robiť v tomto roku tak, pretože v budúcom roku sú voľby. Aby..."

E. SLÁDKOVÁ:

"Kto to má ale zmeniť? Tam vysvetľujeme, že..."

V. BAJAN:

"Myslím, že, že adresát je jednoznačný. Ide o zákonné úpravy, teda legislatívu národnú, čiže Národná rada s tým, že predpokladám, že samospráva bude k prípadným zmenám prizvaná, respektíve bez nej by sa to nemalo robiť."

E. SLÁDKOVÁ:

"A budete to iniciovať ako **ZMOS**?"

J. DVONČ:

"Ja by som možná k tomu povedal jednu vec: My sme sa dohodli na úrovni **Združenia miest a obcí Slovenska**, že minimálne dve vážne konferencie usporiadame. Jedna bude hneď v marci, čo sa týka problematiky školstva, pretože tam tie problémy sú momentálne dosť vypuklé a potrebujem doriešiť teda financovanie, ale vôbec aj celkové fungovanie školstva. A druhú, druhú konferenciu plánujeme v podstate na tému Ako ďalej v samospráve. A už aj teraz je poslanecký návrh na zmenu zákona 369. Nerieši síce tie otázky, o ktorých sme sa pred chvíľou, pred chvíľou bavili, ale určité diskusie v tomto smere určite budú a ja zastávam ten názor, že mali by sme si ujasniť veci najprv o vnútri **ZMOS**-u, potom by sme sa mali stretnúť s výborom pre verejnú správu a buď teda pôjde vládny návrh zákona, ktorý pôjde normálne do pripomienkového konania, alebo to bude nejaká poslanecká iniciatíva, ktorá, samozrejme, na tom princípe, ktorý my stále sa snažíme nejakým spôsobom presadzovať, že my sme partneri a chceme o všetkom vedieť, pretože nedá sa ináč konať. Keď sme sa prihlásili k zákonu o rozpočtovej zodpovednosti, keď sme podpísali memorandum, keď sme mali mimoriadne zasadnutie samosprávy s vládou, tak sme prijali niektoré uznesenia a ja trvám na tom, že pokiaľ chceme byť dobrí partneri, nemôžeme sa prekvapovať. To znamená, že musíme to riešiť v takej vzájomnej, by som povedal, spolupráci a všetky tieto zmeny zákonov musia byť prerokované s našimi, v našich orgánoch, to znamená predsedníctvo, Rada **Združenia miest a obcí Slovenska**. Chystáme snem na 28.-29. mája, to znamená, že urobíme všetko pre to, aby sme nezaostali v tom vývoji a možná k takýmto zásadným veciam vyjadrili svoj jednoznačný postoj."

E. SLÁDKOVÁ:

"Všetkým týmto témam sa na Rádiu Regina budeme v budúcnosti venovať. Dnes je tu záver tohto prvého Klubu komunálnej politiky. Mojimi dnešnými hosťami boli predseda **Združenia miest a obcí Slovenska** a **primátor** Nitry Jozef DVONČ, dovidenia, dopočutia."

J. DVONČ:

"Dovidenia."

E. SLÁDKOVÁ:

"A podpredseda **Združenia miest a obcí Slovenska** a starosta mestskej časti Bratislava - **Petržalka** **Vladimír BAJAN**. Dovidenia."

V. BAJAN:

"Dovidenia."

E. SLÁDKOVÁ:

"Pripomínam, že túto novú reláciu budeme vysielat' na Rádiu Regina každú stredu vždy od štrnástej hodiny, pätnástej minúty. Na budúci týždeň sa na vás teší Branislav HELDES a bude hovoriť o tom, ako sa samosprávy starajú o seniorov. Dnes sa s vami lúči Eva SLÁDKOVÁ. Želám vám príjemný deň."